

Sammanfattning

En arbetsgivare har, efter förhandlingar om driftsinskränkningar, sagt upp ett antal arbetstagare. Företrädare för arbetsgivaren respektive arbetstagarorganisationen har vid en förhandling avseende arbetstagare vid en viss region signerat en lista med namnen på arbetstagarna vid den regionen. I listan markerades alla arbetstagare utom tre stycken som ”OK”. Arbetstagarna sades sedan upp. Förbundet har väckt talan mot arbetsgivarparterna med yrkande om allmänt och ekonomiskt skadestånd på visst sätt för brott mot bestämmelsen om turordning i 22 § anställningsskyddslagen.

I tvisten har fråga uppkommit om den lista, som sålunda signerades, utgör en mellan parterna överenskommen s.k. avtalsturlista. Arbetsdomstolen har avgjort frågan i mellandom och funnit att listan inte är att anse som en avtalsturlista.

ARBETSDOMSTOLENMELLANDOM
2011-04-06
StockholmDom nr 27/11
Mål nr A 208/09**KÄRANDE**

Facket för Service och Kommunikation - SEKO, Box 1105,
111 81 Stockholm
Ombud: förbundsjuristen Annett Olofsson, LO-TCO Rättsskydd AB,
Box 1155, 111 81 Stockholm

SVARANDE

1. Almega IT & Telekomföretagen, Box 55545, 102 04 Stockholm
2. Relacom Aktiebolag, 556670-2147, 117 80 Stockholm
Ombud för 1 och 2: jur. kand. Roine Johansson, ALMEGA AB, Box 55545,
102 04 Stockholm

SAKEN

turordningsbrott m.m.; nu fråga om avtalsturlista har träffats

Bakgrund

Relacom Aktiebolag (bolaget) är medlem i Almega IT & Telekomföretagen och därigenom bundet av kollektivavtal med Facket för Service och Kommunikation – SEKO (förbundet).

Bolaget utför bygg-, installations- och underhållstjänster för fasta och mobila nät. Bolagets verksamhet var vid den aktuella tidpunkten, hösten 2007, indelad i fyra regioner, nämligen Norr, Mitt, Väst och Syd.

Den 7 november 2007 inleddes förhandling på Sverigenivå om driftsin-skränkningar. Förhandlingen på Sverigenivå ajournerades samma dag, var-efter parterna förhandlade i regionerna. När förhandlingarna i regionerna hade avslutats återupptogs förhandlingen på Sverigenivå den 13 december 2007.

Den 17 december 2007 sade bolaget upp 140 arbetstagare. Förbundet har därefter väckt talan mot arbetsgivarparterna med yrkande om allmänt respektive ekonomiskt skadestånd under påstående om, såvitt här är av intresse, turordningsbrott.

Fråga har uppkommit om parterna vid förhandling i region Mitt har träffat överenskommelse om en s.k. avtalsturlista. Arbetsdomstolen har, på parternas begäran, beslutat att genom mellandom avgöra frågan om överenskommelse om avtalsturlista träffats mellan parterna.

Förbundet har yrkat att Arbetsdomstolen ska fastställa att någon överenskommelse om avtalsturlista inte har träffats avseende region Mitt inför de uppsägningar på grund av arbetsbrist som bolaget verkställde den 17 december 2007.

Bolaget har yrkat att Arbetsdomstolen ska fastställa att överenskommelse om avtalsturlista har träffats i enlighet med den lista som avser region Mitt.

Parterna har bestritt varandras yrkanden samt yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Till utveckling av sin respektive talan i mellandomsfrågan har parterna anfört i huvudsak följande.

Förbundet

Förhandlingar mellan parterna

Vid arbetsbristsituationer på bolaget sker förhandlingar på följande sätt. Inför uppsägningar som föranleds av arbetsbrist sker först genomgångar ute i regionerna. De regionala sektionerna av förbundets företagsfack sköter dessa genomgångar av förbundets medlemmar. Dessa genomgångar i regionerna har till syfte att förbereda förhandlingarna på lokal nivå, dvs. Sverigenivå. Behörigheten att träffa överenskommelser om avtalsturlistor har av förbundet delegerats till företagsfacket på Sverigenivå. Den fackliga verksamheten är indelad i geografiska klubbar, s.k. branschklubbar. Klubbarnas förtroendevalda utgör en kommitté, som i sin tur utser ett s.k. råd. A.B., som är ordförande i företagsfacket och i rådet, är den person som vid aktuell tidpunkt var behörig att teckna överenskommelser om avtalsturlistor.

Förhandlingen på Sverigenivå, beträffande de i målet berörda arbetstagarna, påbörjades den 7 november 2007 och ajournerades samma dag. Därefter gick parterna i regionerna igenom personalstyrkan för att förbereda inför de fortsatta förhandlingarna på Sverigenivå. När genomgångarna i regionerna var klara återupptog man förhandlingen på Sverigenivå, nämligen den 13 december 2007.

Förhandling avseende region Mitt

Syftet med förhandlingarna i regionerna var att förbereda förhandlingen på Sverigenivå. Förhandlingen i region Mitt ägde rum den 6 december 2007. Närvarande för förbundet var bl.a. U.T., N-E.A. och B.F. För Sif närvarade R.W. Förbundet bestrider bolagets påstående att U.T., vid förhandlingen den 6 december 2007, skulle ha bekräftat att de fackliga företrädarna på denna nivå hade behörighet att teckna avtalsturlistor. U.T. har inte haft sådan

behörighet och har inte heller uppgett att han har haft sådan behörighet. De fackliga företrädarna i regionen har inte heller haft någon avtalsavsikt. De har inte heller avgett någon viljeförklaring att träffa en överenskommelse om en avtalsturlista.

Under genomgången den 6 december 2007 gick parterna igenom en uppställning av berörda arbetstagare. Uppställningen hade upprättats av bolaget och signerades av U.T. Genom sin signatur bekräftade U.T. att namnen hade gått igenom vid förhandlingen i regionen. Efter talans väckande har bolaget presenterat ett protokoll avseende förhandlingen i region Mitt. Protokollet har inte justerats och har inte heller överlämnats till förbundets företrädare för justering. Eftersom protokollet inte är justerat gör förbundet gällande att det inte uppfyller det skriftlighetskrav som uppställs för kollektivavtal.

Förhandlingen på Sverigenivå

Den 13 december 2007 återupptogs förhandlingen på Sverigenivå. Det framgår av protokollet från denna förhandling att förhandlingen inleddes med att bolaget konstaterade en intäktsminskning och som följd härav ett behov av driftsinskränkning. Det framgår vidare av § 7 att PO (personalorganisationerna, Arbetsdomstolens anm.) ”förklarar att man inte har för avsikt att teckna avtals- turordningslista på någon driftsenhet”. Bolaget protesterade inte mot innehållet i § 7. Protokollet visar att någon avtalsturlista inte har träffats för region Mitt. Det bestrids även att överenskommelser om avtalsturlistor har träffats för övriga regioner. De uppsägningar som förbundet inte har väckt talan om, har skett i enlighet med anställningsskyddslagens bestämmelser, dvs. med beaktande av anställningstid och kvalifikationer.

Sammanfattning av de rättsliga grunderna

Det har inte träffats någon överenskommelse om avtalsturlista för region Mitt. Förbundet har inte haft avsikt att eller avgett någon viljeförklaring att träffa en överenskommelse om en avtalsturlista. Den handling, som arbetsgivarparterna menar utgör ett kollektivavtal – listan avseende region Mitt – utvisar inte någon samstämmig viljeförklaring. Det går inte att utläsa av listan att avsikten varit att träffa en överenskommelse om turordning. Listan uppfyller inte skriftlighetskravet. De lokala fackliga företrädarna har därutöver inte haft behörighet att träffa en överenskommelse om någon avtalsturlista.

Arbetsgivarparterna

Allmänt om förhandlingarna m.m.

Bakgrunden till driftsinskränkningarna var huvudsakligen att bolaget förlorat ett antal upphandlingar och således förlorat intäkter. Avsikten med omställningsförhandlingarna var att minska kostnaderna. Totalt krävdes uppsägningar av ca 260 anställda. Därutöver räknade bolaget med att sänka kostnaderna genom att dra ner på inhyrd personal samt genom naturliga avgångar.

Resultatet av omställningsförhandlingarna framgår av en sammanställning i en bilaga till protokoll från förhandlingen på Sverigenivå. Det kan konstateras att totalt 169 arbetstagare sades upp. Av dessa anges i sammanställningen att 140 arbetstagare är "OK PO", dvs. OK enligt personalorganisationerna. De resterande 29 arbetstagarna var man inte överens om. 46 arbetstagare omfattades av s.k. äldrelösning och 76 arbetstagare hänfördes till gruppen "egen uppsägning". Tvisten rör nu enbart region Mitt, som också är den enda region där förbundet för talan för medlemmar som angetts som "OK PO".

Bolaget är, som framgått, indelat i fyra regioner. Parterna var ense om att förhandlingarna skulle ske ortsvis per region.

Förhandlingen på Sverigenivå före förhandlingarna i regionerna

Det framgår av protokollet från förhandlingen på Sverigenivå att A.B. och S.G. närvarade från förbundets sida och att T.H.R., C.S., B.A. och P.B. närvarade från bolaget. R.W. och A.A. närvarade från Sif. Det kan nämnas att det huvudsakligen var B.A. och P.B. som förde förhandlingarna i regionen för bolagets räkning. B.A. insjuknade och avled en kort tid efter förhandlingarna.

Förhandlingen på Sverigenivå påbörjades den 7 november 2007, varvid bolaget inledningsvis gick igenom två handlingar, nämligen en operationell och ekonomisk konsekvensanalys samt en konsekvensanalys i arbetsmiljöhänseende. Den genomgången var i stort sett vad som skedde den dagen. Därefter hänsköts förhandlingarna på sedvanligt sätt till regionerna. Innebörden var att parterna delegerade förhandlingarna till regionerna. Förhandlingen på Sverigenivå ajournerades, varefter förhandlingarna påbörjades i regionerna. Anledningen till denna ordning var att det var i regionerna som personkännedomen fanns.

Förhandlingarna i regionerna

Vid förhandlingarna i regionerna deltog, utöver parternas företrädare, även medarbetare från respektive region, såväl för bolaget som för förbundet. Från Sif närvarade R.W. med visst biträde. Under dessa förhandlingar presenterades, precis som skett vid tidigare omställningsförhandlingar, turordningslistor. Turordningslistorna var baserade på anställningstid och innehöll förslag på vilka arbetstagare som bolaget ville säga upp. Man utgick från anställningstiden och bolagets förslag på vilken kompetens som krävdes framdeles. Parterna gick igenom bolagets förslag ortsvis beträffande varje arbetstagare. På listan noterades vilka arbetstagare parterna var eniga respektive oeniga om. Parterna enades till slut om en lista över de arbetstagare som skulle sägas upp respektive de arbetstagare som parterna var oeniga om. På samma sätt som vid tidigare omställningsförhandlingar skrevs den slutliga listan i direkt anslutning till att förhandlingarna avslutades för region Mitt. Det väsentliga för parterna var att listan undertecknades, varigenom parterna konfirmerade överenskommelsen, medan protokoll normalt upprättades senare.

Förhandlingarna har skett i enlighet med det centrala kollektivavtalet, omställningsavtalet, där främst Mom. 5 är av intresse. Att parterna förhandlat på detta sätt framgår vidare av protokollet från förhandlingarna avseende region Syd den 10 december 2007. Det framgår av § 2 i det protokollet att varje anställd i region Syd gicks igenom ortsvis. Av protokollet framgår vidare att parterna enades om att vissa arbetstagare var övertaliga och skulle sägas upp och att vissa arbetstagare skulle erbjudas arbete på annan ort. Beträffande vissa arbetstagare reserverade sig berörd arbetstagarorganisation och hävdade att turordning enligt anställningsskyddslagen skulle gälla. Det anges i § 7 att förhandlingen avslutades i oenighet, vilket avsåg de arbetstagare man inte var överens om. Det protokollet samt tillhörande lista över arbetstagare har undertecknats av parterna. På samma sätt förhöll det sig med förhandlingen avseende region Norr den 12 december 2007 och region Väst den 11 december 2007.

Vad gäller region Väst anges i § 4 i det protokollet att "lokal, lokala förhandlingen avslutas vid sittande bord med överenskomna beslut enligt bilaga 1. PO reserverar sig mot beslutet att lägga ner orten Kristinehamn, men bestrider inte turordningen. Se bilaga 2." Såväl protokollet som listorna avseende region Väst har undertecknats av parterna.

Förhandling avseende region Mitt

Det är riktigt att protokollet från förhandlingen avseende region Mitt inte har justerats. Det är emellertid inte riktigt, som förbundet påstått, att bolaget inte har överlämnat protokollet för justering. Det väsentliga är dock att listan över de arbetstagare som skulle sägas upp har signerats av parterna, nämligen av U.T., R.W. och T.H.R. Listan anger yrkeskod, stationeringsort, koncernlängd, fackkod, övertalighet och beslut för respektive arbetstagare. Under rubriken "beslut" anges "OK" för samtliga arbetstagare utom tre, för vilka i stället anges "ej OK". Listan uppfyller de krav som ställs för kollektivavtal och utgör en avtalsturlista.

Det framgår vidare av protokollet från förhandlingen avseende region Mitt att förbundet representerades inte enbart av U.T., B.F. och N-E.A., utan även av G.J., A.F. och I.J. Detta hänger samman med att region Mitt avser, utöver Stockholm, även Norrköping, Linköping, Västerås, Uppsala och Norrtälje m.fl. orter.

Den 3 december 2007 skickade U.T. ett e-brev med bilaga till bolagets företrädare B.A., A.L. och P.B. E-brevet innehåller reservationer och kommentarer avseende förhandlingarna som påbörjades den 30 november 2007. I bilagan framförs standpunkten att Södertälje och Vallentuna inte ska "hanteras enskilt", utan i stället ska "hanteras i Stockholm". Förbundet reserverade sig alltså mot att Södertälje och Vallentuna, som är egna kommuner, ska hanteras som enskilda orter. Detta visar att parterna förhandlade om avsteg från lagens bestämmelser om driftsenheter och ortsbegrepp, genom att lägga in driftsenheter som ligger i olika kommuner i samma turordningslista.

Förhandlingarna avseende region Mitt gick till på samma sätt som för övriga regioner, dvs. man presenterade turordningslistorna, diskuterade arbetstagarerna och förde namnen fram och tillbaka på listan över personer vilka parterna var eniga om. Det kan konstateras att det inte fanns någon oenighet beträffande arbetstagarerna vid de olika orterna i regionen, förutom beträffande Stockholm som från förbundets sida företrädde av bl.a. U.T. För övriga orter finns inga tvister avseende de arbetstagare som i listan angetts som ”OK” under rubriken ”beslut”.

Under förhandlingsdagen den 6 december 2007 förekom täta kontakter från förbundets sida med såväl S.G. som A.B., vilka fanns tillgängliga i anslutning till förhandlingslokalen. Från arbetsgivar sidan förekom också kontakter med T.H.R.

Det bör framhållas att protokollet avseende region Mitt har ungefär samma skrivningar som protokollen för övriga regioner. Det kan vidare noteras att inga synpunkter på förhandlingsresultatet framfördes från förbundets sida från den 6 december, då förhandlingarna i region Mitt avslutades, till den 13 december 2007, då förhandlingen på Sverigenivå avslutades. Synpunkter framfördes först då uppsägningsbeskeden hade överlämnats till de berörda arbetstagarerna.

Förhandling avseende region Väst

Parternas e-postkorrespondens beträffande region Väst styrker arbetsgivarparternas uppfattning att parterna träffat turordningsöverenskommelser ute i regionerna. Efter att uppsägningarna skett och tvist uppkommit mellan parterna, skickade E.F. den 12 juni 2008 ett e-brev till T.H.R. E-brevet föranleddes av S.G:s uttalanden om att vad parterna kommit överens om avseende region Väst inte utgör en turordningsöverenskommelse. E.F. reagerade i e-brevet skarpt på S.G:s uttalanden och menade att det var fråga om en avtalsturlista. E.F:s e-brev styrker att parterna förhandlade om och träffade avtalsturlistor beträffande samtliga regioner.

Även korrespondensen mellan A.B. och T.H.R. den 18 – 19 december 2007 styrker att parterna träffat turordningsöverenskommelser. T.H.R. skrev nämligen att parterna måste ”vara överens först om vi ska ändra”. Detta styrker att T.H.R. var av uppfattningen att det träffats en turordningsöverenskommelse avseende region Väst. A.B. svarade den 19 december 2007 att ”man är överens lokalt, kolla med E.”. A.B:s svar visar att parterna i region Väst i vart fall var överens om något. Det bör noteras att denna korrespondens skedde efter det att uppsägningarna ägt rum.

Förhandlingen på Sverigenivå efter förhandlingarna i regionerna m.m.

Den 13 december 2007, dvs. efter det att parterna avslutat samtliga förhandlingar i regionerna, återupptogs förhandlingen på Sverigenivå. I protokollet från förhandlingen på Sverigenivå anges bl.a. följande.

§ 4

Förhandlingarna om vilka personer som till följd av driftsinskränkningen måste sägas upp på grund av arbetsbrist har hänskjutits till lokala förhandlingar i respektive region. Separata protokoll per region har upprättats enligt bilaga 3, 4, 5, 6.

§ 5

En sammanställning av resultatet av de lokala/regionala förhandlingarna redovisas enligt bilaga 7. Samtliga personer på listan sägs upp på grund av arbetsbrist. Den totala neddragningen fastställdes den 13 december till 169 personer. 41 personer har accepterat s.k. äldrelösning. Uppsägningssedlarna dateras 17 december 2007.

§ 7

PO förklarar att man inte har för avsikt att teckna avtalsturordningslista på någon driftsenhet.

När det gäller vad som anges i § 7 kan det konstateras att frågan över huvud taget inte nämndes vid förhandlingen den 13 december 2007, utan har tillagts som en protokollsanteckning på Sif:s begäran. Att så var fallet framgår av handlingen ”bilaga till protokoll fört vid MBL och turordningsförhandlingar i Relacom AB”. Där anges att Sif inte har för avsikt att teckna avtalsturlista på någon driftsenhet. Det är riktigt att bolaget den 13 december 2007 inte invände mot protokollsanteckningen. Anledningen var att bolaget var av uppfattningen att turordningsöverenskommelser redan hade träffats i regionerna.

Det har i målet inte presenterats några handlingar rörande behörigheten inom förbundet. Bolagets företrädare har utgått ifrån att förhandlarna i regionerna hade förhandlingsmandat och att parterna träffat överenskommelser i enlighet med aktuella listor. Något som styrker denna uppfattning är att parterna, vid förhandlingen den 13 december 2007, inte gick igenom listorna över arbetstagare.

Ytterligare handlingar, som talar för att parterna har träffat överenskommelser om avtalsturlistor i regionerna, är e-postkorrespondensen mellan A.L. och T.H.R. under den avslutande förhandlingen den 13 december 2007. Bolaget ville i visst avseende riva upp den överenskommelse som träffats lokalt på region Mitt. T.H.R. svarade samma dag, efter att ha talat med S.G. och A.B., att det är U.T. som får ta ställning till den frågan. Svaret antyder således var behörigheten inom förbundet fanns.

Sammanfattning av de rättsliga grunderna

Parterna vid region Mitt har träffat en överenskommelse om en avtalsturlista genom den aktuella listan. Listan utgör ett kollektivavtal. Den har fästs i skrift. Den rör frågor mellan arbetsgivare och arbetstagare. Parterna är över-

ens om besluten i listan och listan har signerats av samtliga parter. Det har vidare förelegat en gemensam partsavsikt. I vart fall har förbundets företrädare låtit påskina att så var fallet. Förbundets företrädare har haft mandat att träffa en överenskommelse om avtalsturlista. Förbundet har inte heller inskränkt de fackliga förtroendemännens behörighet.

Domskäl

Bakgrund

Bolaget utför bygg-, installations- och underhållstjänster för fasta och mobila nät. Bolaget var under den aktuella tidpunkten, hösten 2007, indelat i fyra regioner: Norr, Mitt, Väst och Syd. Under år 2007 minskade bolagets intäkter varefter parterna inledde förhandlingar om en driftsinskränkning omfattande ca 260 arbetstagare. Den 7 november 2007 inleddes lokal förhandling på s.k. Sverigenivå. Förhandlingen ajournerades samma dag och hänsköts till regionerna. Den 17 december 2007 sade bolaget upp 140 arbetstagare. Förbundet har väckt talan mot arbetsgivarparterna med yrkande om allmänt och ekonomiskt skadestånd på visst sätt för brott mot reglerna om turordning i 22 § anställningsskyddslagen.

Twisten

I tvisten har fråga uppkommit om den lista, som signerades vid förhandlingen i region Mitt, utgör en mellan parterna överkommen avtalsturlista. Arbetsdomstolen har på parternas begäran beslutat att genom mellandom avgöra frågan om den angivna listan utgör en mellan parterna träffad avtalsturlista.

Utredningen

Arbetsdomstolen har hållit huvudförhandling i målet. Vid denna har på förbundets begäran hållits vittnesförhör med fackliga förtroendemännen/ombudsmännen A.B., R.C. och S.G. På arbetsgivarparternas begäran har vittnesförhör hållits med personaldirektören T.H.R., HR-specialisten P.B., regionchefen vid region Mitt K.G.S., ”office-ansvarige” vid bolaget P.N., HR-konsulten A.L. och dåvarande personalchefen vid region Väst E.F. På båda parternas begäran har vittnesförhör hållits med fackliga förtroendemännen/ombudsmännen U.T., N-E.A., B.F. och R.W. Parterna har åberopat viss skriftlig bevisning.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 22 § anställningsskyddslagen ska arbetsgivaren vid uppsägning på grund av arbetsbrist iaktta viss turordning. Som framgår av 2 § andra stycket nyss nämnda lag får dock avvikelser göras från turordningsreglerna genom kollektivavtal. En genom kollektivavtal upprättad lista över turordningen vid uppsägning på grund av arbetsbrist brukar kallas avtalsturlista.

För kollektivavtal gäller enligt 23 § medbestämmandelagen det formkravet att avtalet ska vara skriftligt. Med detta menas att avtalets innehåll ska ha

tagits in i ett dokument, som avtalsparterna därefter har undertecknat. Detta är dock endast en huvudregel. I andra stycket samma paragraf finns undantag från huvudregeln, som innebär att ett avtal ska anses skriftligt även när dess innehåll har tagits in i justerat protokoll eller när förslag till avtal och godkännande därav har upptagits i skilda skrifter.

I AD 1983 nr 77 gjorde arbetsgivarparterna gällande att en avtalsturlista kommit till stånd efter en förhandling genom att bl.a. en klubbordförande signerat en lista som upptog namnen på de tjänstemän som, enligt vad som överenskommit i en arbetsgrupp med representanter för arbetsgivaren och fackklubbarna, skulle sägas upp. Vid förhandlingen var parterna överens om att uppsägningarna borde ske ofördröjligen. Mot bakgrund av att det inte förelåg något justerat förhandlingsprotokoll vände sig den ansvarige tjänstemannen inom företaget till ordförandena i två fackklubbar och överlämnade en lista på dem som enligt arbetsgruppen skulle sägas upp. Tjänstemannen bad de två ordförandena att kontrollera att de förtecknade var de arbetstagare som enligt arbetsgruppen skulle sägas upp samt bekräfta detta med sitt signum. Arbetsdomstolen uttalade att det framgick av utredningen att ordförandena genom signeringen av listan bekräftade att denna överensstämmde med det resultat som arbetsgruppen hade kommit fram till. Däremot gav utredningen, enligt Arbetsdomstolens mening, inte stöd för att ordförandenas signering av listan var att uppfatta som en viljeförklaring innebärande att ordförandena för sina organisationers räkning accepterade listan såsom en överenskommelse om turordning vid uppsägning. Arbetsdomstolen fann således att någon överenskommelse om en avtalsturlista inte kunde anses ha blivit träffad genom signeringen av turlistan.

Händelseförloppet

Följande är ostridigt eller framgår av utredningen. Den 7 november 2007 inleddes lokal förhandling på s.k. Sverigenivå. Förhandlingen ajournerades samma dag och hänsköts till regionerna. Inför de förhandlingar som följde i region Mitt presenterade bolaget ett underlag i form av listor på samtliga anställda i anställningsordning ortsvis. Bolaget markerade i listorna vilka arbetstagare det ville säga upp och lämnade listorna till de fackliga företrädarna. Här efter träffades parterna och gick igenom alla individer bl.a. beträffande vilken kompetens de hade. Listorna presenterades på en OH-skärm. Vid förhandlingen ändrades namnlistan vartefter förhandlingen fortskred.

Listan avseende region Mitt innehåller uppgifter under bl.a. rubrikerna namn, yrkeskod, stationeringsort, fackkod, koncernlängd och övertalighet. Dokumentet innehåller även en kolumn med rubriken ”Beslut”. I denna kolumn har för alla arbetstagare, utom för tre av dem, antecknats ”OK”. För tre arbetstagare har antecknats ”Ej OK”. Listan avseende region Mitt signerades den sista förhandlingsdagen, den 6 december 2007, av U.T. (SEKO), R.W. (Sif) och personaldirektören T.H.R.

Listor avseende tre av de fyra regionerna bifogades till förhandlingsprotokoll som senare justerades av parterna. För Region Mitt finns inte något sådant justerat förhandlingsprotokoll.

När förhandlingarna i regionerna hade avslutats återupptogs förhandlingen på Sverigenivå den 13 december 2007. De justerade protokollen från regionerna och listorna, inklusive listan beträffande region Mitt, bifogades sedan förhandlingsprotokollet på Sverigenivå.

Parternas ståndpunkter i mellandomsfrågan

Arbetsgivarparterna har gjort gällande att parterna vid region Mitt har träffat en överenskommelse om en avtalsturlista genom den aktuella listan. Till stöd härför har arbetsgivarparterna gjort gällande följande. Den signerade listan utgör ett kollektivavtal. Den har fästs i skrift och den har signerats av samtliga parter. Den rör frågor mellan arbetsgivare och arbetstagare. Det har vidare förelegat en gemensam partsavsikt. Parterna är överens om besluten som framgår av listan. I vart fall har förbundets företrädare låtit påskina att så var fallet. Parterna har diskuterat arbetstagarnas kompetens, inte om de haft tillräckliga kvalifikationer, vilket är anställningsskyddslagens krav i dessa situationer. Detta innebär att parterna har gjort ett avsteg från anställningsskyddslagen, vilket medför att listan utgör en avtalsturlista. Förbundets företrädare har haft mandat att träffa en överenskommelse om avtalsturlista. Förbundet har inte heller inskränkt de fackliga företrädarnas behörighet.

Förbundet har gjort gällande att det inte har träffats någon överenskommelse om avtalsturlista för region Mitt. Till stöd för denna ståndpunkt har förbundet åberopat följande. Från förbundets sida förelåg inte avtalsavsikt, dvs. syftet med förhandlingarna i regionerna var inte att träffa en överenskommelse om en avtalsturlista utan att gå igenom arbetstagarnas kvalifikationer för att göra en bedömning utifrån regleringen i anställningsskyddslagen. Listan avseende region Mitt utvisar inte någon samstämmig viljeförklaring. Det går inte att utläsa av listan att avsikten varit att träffa en överenskommelse om turordning. Listan uppfyller inte det skriftlighetskrav som ställs på kollektivavtal. Förbundets företrädare i förhandlingarna i regionerna saknade behörighet att träffa en överenskommelse om avtalsturlista. Sådan behörighet fanns enbart på Sverigenivå.

Har parterna träffat en överenskommelse om avtalsturlista avseende region Mitt?

Parterna är oense om den signerade listan avseende region Mitt är att anse som en avtalsturlista.

Av den nu ifrågavarande listans ordalydelse framgår, såvitt nu är av intresse, uppgifter under rubrikerna namn, anställningsform, yrkeskod, koncerndatum, fackkod, övertalighet och beslut. Under rubriken "Beslut" följer, som tidigare nämnts, ordet OK på samtliga rader utom för tre arbetstagare, där det står antecknat "Ej OK.". Dokumentets text innehåller inte ordet avtalsturlista e. dyl. Inte heller innehåller den någon skrivning som kan tolkas som en viljeförklaring innebärande att omnämnda arbetstagare ska sägas upp.

Arbetsdomstolen finner inte att det av listans ordalydelse framgår att parterna avsett att träffa överenskommelse om en avtalsturlista.

Av intresse för bedömningen är vidare vad som kan anses visat om vad som i övrigt förekommit mellan parterna vid upprättandet av den omtvistade listan. Parterna är oense om vad syftet var med förhandlingarna i regionerna, vad som avses med en viss protokollsanteckning samt vad som avsågs med att upprätta och signera den omtvistade listan.

När det gäller syftet med förhandlingarna har följande uppgifter lämnats.

Personaldirektören T.H.R. och HR-specialisten P.B. har båda uppgivit att det från bolagets sida fanns tydliga instruktioner om att parterna måste komma överens eftersom bolaget inte hade råd med tvister. Enligt T.H.R. var bolagets avsikt med delegeringen från Sverigenivå till regionerna att det skulle tecknas överenskommelser i regionerna. P.N., "office-ansvarig", har bekräftat att bolagets företrädare, innan förhandlingarna påbörjades, hade klara direktiv att komma överens. HR-konsulten A.L. har uppgett att så fort parterna var klara med förhandlingen i region Mitt, skrevs listorna ut och signerades av parterna i syfte att bekräfta att man var överens och att ingen part skulle ändra sig efteråt. Enligt A.L. var listorna alltid det viktigaste vid den här typen av förhandlingar och protokollen justerades alltid senare. Den uppgiften har bekräftats av K.G.S.

Av de vittnesförhör som åberopats från förbundets sida framkommer dock att förbundet hade en annan uppfattning om vad som var syftet med förhandlingen i regionen. Enligt N-E.A. var avsikten med förhandlingen i regionen att gå igenom listan med namn på de arbetstagare, som bolaget ville säga upp, och kontrollera deras kompetens för att säkerställa att listan stämde överens med anställningsskyddslagens regler. Uppgiften har bekräftats av S.G. och R.C. Enligt A.B., som var ordförande i rådet – klubbstyrelsen – har förbundet haft en tydlig linje att säga nej till avtalsturlistor. A.B. har därutöver uppgett att det av en handling tydligt ska framgå om det är en avtalsturlista. Om parterna hade varit överens om att teckna överenskommelse om avtalsturlista så hade det enligt A.B. tydligt angetts i protokollet, vilket bekräftats av R.C. S.G. har bekräftat att förbundet inte var intresserat av att teckna överenskommelser om avtalsturlistor eftersom förbundet inte fick någon motprestation för detta.

Från förbundets sida har därutöver åberopats skrivningen i protokollet på Sverigenivå om att "PO förklarar att man inte har för avsikt att teckna avtalsturordningslista på någon driftsenhet".

T.H.R., som förde in texten ifråga på Sif:s begäran, har uppgett att han inte såg något problem med det eftersom hans uppfattning var att parterna i regionerna redan hade träffat överenskommelser om avtalsturlistor och att han därför kände sig trygg i att de överenskommelser som träffats i regionerna skulle följas.

I utredningen har vidare framförts olika förklaringar till skrivningarna "OK" och "Ej OK" i den omtvistade listan.

P.N. har uppgett att "OK" innebar att parterna var överens om att aktuell arbetstagare skulle sägas upp, medan noteringen "Ej OK" innebar att parterna inte var överens. Enligt A.L. var det hon som skrev "OK" på listan, som visades för alla närvarande via en OH-projektor, vid de arbetstagare där parterna var överens. Hon uppger att hon skrev "Ej OK" beträffande tre arbetstagare för vilka förbundet reserverade sig.

S.G. har uppgett att skrivningen "OK" kan betyda antingen att förbundet tyckte att uppsägningarna var korrekta eller att faktauppgifterna, dvs. uppgifter om t.ex. anställningstid, var korrekta. A.B. har uppgett att "OK" betyder att namnen har gått igenom. Enligt U.T:s uppfattning innebär noteringen "OK" i listan att parterna gått igenom respektive arbetstagare och att underlag fanns. Noteringen "Ej OK" innebär att förbundets företrädare ansåg att underlaget var bristfälligt. N-E.A. har antagit att "OK" i listan avseende region Mitt innebär att namnet för respektive arbetstagare gått igenom och att förbundets företrädare var nöjda med underlaget. Noteringen "Ej OK" avser enligt N-E.A., de fall där bolaget inte kunde presentera CV eller underlag. B.F. har uppgett att noteringen "Ej OK" betyder att underlaget var bristfälligt i form av ofullständigt CV.

Parterna har också framfört olika uppfattningar om innebörden av signeringen av listan.

A.L. har uppgett att man i och med signeringen var överens och att man alltid har gjort så vid denna typ av förhandlingar. Enligt A.L. skrev man sedan protokollet som en formsak. K.G.S. har uppgett att listorna skrevs på kvällen den 6 december och att man var angelägen att skriva under dessa. Han har vidare uppgett att listan är grunden för alltihop och att protokoll skrivs senare som ska bekräfta listan.

Enligt U.T. betyder signaturen att parterna hade gått igenom namnen i övertalighetssituationen.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

Bolagets företrädare och de fackliga företrädarna som har hörts i målet har lämnat motstridiga uppgifter om var sidas avsikt med förhandlingarna i regionerna och med att dels upprätta listan, dels markera "OK" och "Ej OK", dels att signera densamma. Arbetsdomstolen finner att det genom de redovisade vittnesförhören har framkommit att parterna faktiskt har haft olika syften med den nu aktuella förhandlingen och med att upprätta och signera listan. Den aktuella protokollsanteckningen och parternas förklaring till denna talar också för detta.

Någon gemensam partsavsikt, som arbetsgivarsidan har påstått, har således enligt Arbetsdomstolens mening inte visats genom utredningen i målet.

Sammanfattande slutsats

Sammanfattningsvis finner Arbetsdomstolen att utredningen inte visat att de fackliga representanternas signering av listan var att uppfatta som en viljeförklaring innebärande att de för sina organisationers räkning accepterade listan såsom en överenskommelse om turordning vid uppsägning. Arbetsdomstolens ställningstagande innebär således att domstolen inte funnit att parterna träffat kollektivavtal om en avtalsturlista för region Mitt genom att upprätta och signera den ifrågavarande listan.

Vid denna bedömning saknas anledning att gå in på frågan om de fackliga företrädarna haft behörighet att binda sina organisationer.

Rättegångskostnader

Frågan om rättegångskostnader kommer att prövas i samband med att målet slutligt avgörs.

Domslut

Arbetsdomstolen fastställer att någon överenskommelse om avtalsturlista inte har träffats avseende region Mitt inför de uppsägningar på grund av arbetsbrist som bolaget verkställde den 17 december 2007.

Ledamöter: Karin Renman, Ulla Erlandsson, Kurt Eriksson, Bengt Huldt, Håkan Torngren, Anders Tiderman och Inger Efraimsson. Enhälligt.

Sekreterare: Martin Ulfving